

Boj za demokracijo vsega sveta! Živel Prvi maj!

ARLANSKI ŠERIF PRITIS- NEN OB STENO

Proriziranje rudarjev
mu je prineslo veliko
bogastvo

ALOSTNA FIGURA PRED SENATORJI

Washington. — (FP) — Da so
senatorji iz "kravega Harla-
na, Ky., pripravljali plačati
ceno za "dobrega" šerifa in
biti na obe oči, ko njih še-
eno roko grabi okrajni de-
z, drugo pa terorizira in mo-
niji naklonjene rudarje, je
zadnje dni dokazano pred
senatnim LaFollettovim odse-
m, ki preiskuje industrijski
dizlem v Harlanu.

Od vseh harlanskih teroristov
valpetov je bil šerif T. R. Mid-
leton najbolj žalostna figura,
je do zdaj nastopila pred La-
Follettovim odsekom. Žalostna
ura je bil vsled tega, ker je
potanjen ob steno in ker je
del, da delajo beleške tudi a-
tije federalnega zakladniške-
departamenta. Opazovali so ga,
ni lani prijavil nobenih do-
kov v svrhu dohodninskega
ta.

Ko je šerif Middleton leta 1934
stopil svojo šerifsko službo
voljen je bil kot — "prja-
" rudarjev, katerim je obljui-
vso protekcijo pri organizira-
ni, je njegovo premoženje
dalo okrog \$10,000, zdaj pa
\$102,000. Predno je bil še-
so njegovi letni dohodki zna-
okrog \$3000, zdaj pa znašajo
\$6500 poleg šerifске plače,
era mu je lani prinesla \$4460.

Pred senatorji je stal kakor
it kužek, ko mu je bil predlo-
njegov finančni rekord. Na
njegovo vprašanje sploh ni
del odgovoriti, marveč se je
kaval na svoje "ustavne pra-
e", po katerih priča ni pris-
na odgovoriti pred avtoriteta-
da se obvarje pred lastno in-
imnacijsko.

Senatni odsek je odkril, da je
Middleton med 1. januar-
1934 in 1. januarjem 1937
posredoval \$59,000 okrajnega
arja na svojo osebo in da
arjanska banka ni temu nič u-
varjala. Od te vsote je bil še-
upravičen do \$25,783 kot nje-
v delež (fee) in "komišen".

Ko je bil vprašan, naj pojasni
transakcijo, je odklonil. Prav
tudi "ni vedel", kam je šlo
\$216 okrajnega denarja, do-
terega ni bil upravičen, oziro-
ga je ukradel. Spomin mu je
velik odsek sam, ki mu je iz
čnih rekordov dokazal, da je
tem denarjem igral na borzi.
je Middleton rekel, da so o-
ratorji zato postavili njegovo
ubeno varščino v vsoti \$500,
sam ni imel denarja.

Odsek je tudi objavil zanimiv
ančni rekord šerifa Middleto-
n v njegove žene. Iz tega je
vidno, odkar so ga rudarji iz-
bili za šerifa kot svojega "pri-
letja" leta 1934, sta si z ženo
dodelila 75 delnic Green-Silver
Co., 230 delnic Cummie
reek Coal Co., polovico delnic
ock Castle Coal Co., eno petino
delnic Williams Coal Co., eno če-
tino delnic Verda Supply Co.,
eno delnico Gold Seal Electric Co.,
eno delnico Alleghany Corp. in
eno delnico Cities Service Co.

Za šerifa v zakotnem kent-
vskem okraju ni to preveč slab
rekord. Nekaj takega je moral i-
v mislih tudi senator La-
Follette, ki je Middletona vpra-
(Daje na 2. strani.)

Demonstrirajmo proti fašizmu in vojni!

Letošnji Prvi maj poziva zavedne delavce vseh narodov
in vseh dežel k mirnim, dostojnim in treznega ter odloč-
nega človeka vrednim demonstracijam za—

Popolno civilno svobodo vsem zatiranim in zapostavlja-
nim slojem in Združenih državah in povsod na ameriškem
kontinentu!

Trideseturnik in čim hitrejšo uposlitev vseh delazmožnih
brezposelnih delavcev s čim višjim plačilom nad eksistenč-
no stopnjo!

Svoboden razvoj bona fide delavskih industrijskih uniij!

Združitev vseh bona fide uniij in demokratično usmerje-
nih delavskih skupin v masni delavski ali farmersko-delav-
ski politični stranki!

Korenito izboljšanje socialnega zavarovanja!

Proti vsem fašističnim poskusom v Združenih državah!

Za čim hitrejši konec barbarskega fašističnega klanja
v Španiji!

Za pravičen mir španskega ljudstva in zaščito demokra-
cije v Španiji!

Za čim hitrejši padec fašizma, kjerkoli obstoji!

Za čim hitrejši konec diktatorskih režimov, kjerkoli
obstoje!

Za splošen mir, blagostanje in demokracijo (politično,
ekonomsko in socialno) po vseh krajih sveta!

Za korenito odpravo sistema privatnega profita!

Živel Prvi maj!

Rekord avtnih nesreč v Chicagu

Avti ubili 196 ljudi na
čikaških ulicah

Chicago, 29. apr. — Chicago
je na prvem mestu glede števila
ljudi, ki so jih ubili avtomobili v
prvih treh mesecih tega leta, po-
roča Splošni varnostni svet. V
tem času so avtne nesreče za-
htevale 196 žrtev na čikaških uli-
cah.

Los Angeles, Cal., je imel po
številu prebivalstva največ avt-
nih nesreč izmed vseh velikih
ameriških mest. Na vsakih 100,
000 prebivalcev v Los Angele-
su je bilo 47 ljudi ubitih v avt-
nih nesrečah, v Chicagu pa 22.
New York izkazuje najnižji od-
stotek izmed vseh mest; to je
le 10.2.

Druga mesta, ki imajo večji
odstotek smrtnih nesreč po števi-
lu prebivalstva v primeri s Chi-
cagom, so Detroit, Cleveland,
Baltimore in Buffalo. Varnostni
svet pravi, da bo ob koncu tega
leta število žrtev avtnih nesreč
naraslo na 38,000 po vsej Ame-
riki, najvišje število v zgodovini,
če bo šlo v sedanji smeri naprej.

V prvem četrtletju tega leta
je bilo v Chicagu od avtomobilov
ubitih 15 oseb več kakor v isti do-
bi preteklega leta. Po vsej Ame-
riki je bilo v prvih treh mesecih
ubitih 8500 ljudi, 26 odstot-
kov več kakor preteklo leto v i-
stem času. V New Yorku so avt-
ne nesreče zahtevale 181 žrtev,
Los Angelesu 159, Detroitu 99,
Philadelphiji 85, Clevelandu 65,
Bostonu 32, Milwaukeeju 20 in
San Franciscu 36.

Mesto šest let brez davkov v Kansasu

Chanute, Kans. — Desettisoč
prebivalcev tega mesta že šest
let ni plačalo nobenega mestne-
ga davka. Vzrok ni davčna stava-
ka, marveč javne naprave — e-
lektrarna, plinarne in vodovod
— ki so v rokah občine. Iz njih
dobička mesto financira vse svo-
je stroške in je od 1931 znižalo

Delavci odbili poli- cijski napad v N. J.

Poskus za otvoritev
obrata se ni obnesel

Trenton, N. J. (FP) — Tudi
glavno mesto New Jerseyja, se-
dež vigilantskega gubernerja H.
G. Hoffmana, ki je pred nekaj
tedni zagrozil, da bo vse sedeče
stavkarje zalil s krvjo, ni brez
stavk, celo ne brez sedečih stavk.

Trenutno je največja stavka
kavčukarskih delavcev pri Tren-
ton Thermoid Co. Oni dan je dru-
žba skušala obnoviti obrat, pri
čem je prišlo do večjega boja
med policijo in stavkarji. Dasi
jih je policija krmila s solzav-
skim plinom in so jim tekale sol-
ze v potokih, se vseeno niso u-
maknili izpred tovarne. Po zraku
so frčale bombe in kamenje,
truk, ki je imel odpeljati blago
iz tovarne, se je po moral vrni-
ti, čeprav ga je vozil sam kon-
traktor, ki je imel pri sebi moč-
no četo deputitjev.

Družba upošljuje 1050 produk-
cijskih in 450 uradniških delav-
cev in delovodij. Unija pravi, da
jih nad 80% spada pod njeno o-
krilje. Družba ni imela sreče ni-
ti z "lojalnimi" delavci, od ka-
terih se je vrnilo na delo okrog
sto klerkov in pešica produkcijs-
kih delavcev, po bitki pred to-
varno pa so zopet odšli domov.
Glavna zahteva stavkarjev je
priznanje unije.

Pri Trenton Radiator Co. pa
so delavci pričeli s sedečo stav-
ko, čeprav se tovarna nahaja tik
pred gubernerskim nosom. De-
lavci zahtevajo kolektivno po-
godbo s United Electric & Radio
Workers unijo.

Governor Hoffman je onl dan
dobil pod nos tudi s strani drža-
vne legislature, ki je preko nje-
govega veta ponovno sprejela
zakon, ki nalaga administraciji,
naj vzame \$7,917,660 iz cestne-
ga sklada in jih porabi za relief.

tudi mestni dolg za polovico. Na
vseh mestnih podjetjih je napis:
"To tovarna ni na prodaj."

Domače vesti

Obisk
Chicago. — V četrtek je gl. ur-
ad SNPJ in uredništvo Prosvete
obiskal Matija Pogorelec, naš
dopisnik in znani starinar. Pri-
šel je iz Minnesote in tu osta-
ne kakšne tri tedne.

Članski shod
Chicago. — Nocoj (petek) ob
osmih se vrši v jedrnatem av-
ditoriju shod čikaškega članst-
va SNPJ, ki ga je sklicala čikaš-
ka federacija SNPJ. Na shodu
bo razprava o novih pravilih in
drugi stvari. Želeti je, da se
člani odzovejo v obilnem števi-
lu.

Majski glas
Chicago. — V sredo je izšla
običajna prvomajska publikaci-
ja Majski glas v založbi Prole-
tarca in natisnjena v tiskarni
SNPJ. Publikacija je v obliki
velike revije z mehкими platni-
cami na finem papirju in na 80
straneh. Letošnji Majski glas
je spet bogat na izbranih član-
kih, črticah, dramatikah sestav-
kih, pesmih in slikah. Zastopa-
ni so v njej vsi slovenski napre-
dni socialni plasletji iz Ameri-
ke in Ivan Vuk iz stare domovi-
ne. Dobi se pri Proletarcu in sta-
ne 25c iztis.

Novi grobovi v Kansasu
Frontenac, Kans. — Slovenska
pogrebna zadruga v tem mestu
je imela v aprilu t. l. siledeča dva
pogreba: Helena Sterle iz Ediso-
na, Kans., stara 62 let. V Ame-
riki je bila 30 let in zapuška mo-
ža, dva sinova in tri hčeri. El-
izabeth Bedene iz Frontenaca,
Kans., stara 30 let in rojena tu.
Zapuška mater, tri brate in dve
sestri. Novi pogrebni direktor
zadruga je Robert Morgan iz
Pittsburga.

Nov grob v starem kraju
Mulberry, Kans. — John Strah
je prejel žalostno vest, da je 28.
marca t. l. v Essenu v Nemčiji
umrl njegov brat Martin Strah
v starosti 53 let. V nemških pre-
mogovnikih je delal 33 let, rojen
je bil v Čimernem, fara Svi-
benj na Slovenskem. V Nemčiji
jih zapuška žena, tri otroke in
brata, v stari domovini dva bra-
ta, v Ameriki pa enega brata.

Kje je ta rojak?
Westland, Pa. — Jos. Pucel,
box 42, Westland, Pa., bi rad iz-
vedel, kje se nahaja rojak Frank
Kmetič. Pred leti je bil v državi
Colorado. Ilače se zaradi neke
važne zadeve. Če kdo ve zanj,
naj pošlje njegov naslov zgoraj
omajenemu rojaku, ki bo poši-
ljatelju zelo hvaležen.

Unije v Seattlu pred razkolom

Seattle, Wash. — Centralna u-
nija v tem mestu je sprejela re-
solucijo, s katero je izključila
vse krajevne unije, "ki so pri-
družene CIO, ali pa simpatizirajo
z njim." Centralna unija, ki je
bila pred več leti pod radikalnim
vplivom, je tudi izstopila iz dr-
žavne Commonwealth federaci-
je, politične organizacije progre-
sivnega elementa v Washingtonu.

Organiziranje har- lanskih rudarjev

Evarts, Ky. — To rudarsko
mestce, ki je bilo pred več leti
pozorišče krvavega boja med ru-
darji in operatorskimi pobojni-
ki in povod za omreženje več ru-
darjev, od katerih so štirje še
vedno v domrtni ječi, je pričel
brneti od unijskih aktivnosti.
V notorični harlanski okraj je
zadnje čase prišlo nad 20 rudar-
skih organizatorjev, ki pridno
vpišujejo rudarje v unijo. To
akcijo je omogočil LaFollettov

FRANCOSKE ŽE- LEZNICE POD KON- TROLO VLADE

Finančni minister na-
znanil podržavljenje

PROGRAM JAVNIH DEL ODKLONJEN

Pariz, 29. apr. — Vincent Au-
riol, finančni minister v Blumo-
vi vladi ljudske fronte, je večeraj
objavil načrt glede podržavljen-
ja francoskih železnic, ker vse
delajo izgube in jih mora vlada
subvencionirati. Te subvencije tvo-
rijo velik del budžeta in zaradi
tega trpi ljudna blaginja.

Minister je dejal, da se bodo
tovorne cene povečale 10 do 15
odstotkov, ko bo vlada prevzela
železnice. Francija ima šest glavnih
železniških sistemov in dva
sta že pod vladno kontrolo. To
sta železnici, ki vežeta Pariz a
severnim delom Francije in z Al-
zacijo-Loreno.

Železnice dolgujejo vladi 25
milijard frankov (okrog \$1,115,
000,000), dasi predstavljajo ka-
pital le v vsoti osem milijard
frankov. Na podlagi načrta fi-
nančnega ministra bodo vse žele-
znice konsolidirane. Obratovla-
jih bo ena kompanija, toda vla-
da bo posedovala 80 odstotkov
delnic. Auriol je dejal, da bo vla-
da izvajala slično politiko glede
podržavljenja železnic kakor gle-
de podržavljenja municijakih to-
varn, katere je nedavno zasegla.

Gospodarski polom je zajel tu-
di francoske železnice in to je
vzrok, da so zabredle v dolgove.
Subvencije iz državne blagajne
železnicam so preteklo leto dose-
gale milijardo frankov. Proge
francoskih železnic so dolge pri-
bližno 26,000 milj.

Auriol je večeraj tudi naznanil,
da se je vladni finančni odsek
izrekel proti razpisu dolgoročne-
ga notranjega posojila za finan-
ciranje gradnje javnih del, ker
bi si vlada s tem nakopala težko
finančno breme. Gradnja teh del
urgira Splošna delavska zveza,
ki reprezentira organizirane de-
lavce v Franciji.

Sedeči stavkarji obsojeni v zapor

Spoznani so bili za krive
kršenja injunkcije

Detroit, Mich., 29. apr. — O-
krožni sodnik Arthur Webster
je obsodil 79 delavk in 41 delav-
cev v zapor, ko so bili spoznani
za krive žaljenja sodišča in krše-
nja injunkcije, ker se niso hoteli
umakniti iz tovarne Yale & Tow-
ne Mfg. Co. po oklicu sedeče stav-
ke. Stavkarji so ostali v tej to-
varni šest dni, dokler jih ni iz-
gnala policija. V bitki, ki je sle-
dila, je bilo več oseb ranjenih.

George Edwards, organizator
avtne unije, je bil obsodjen tudi
na plačitev denarne kazni \$250.
On in Peter P. Sedler sta dobila
trideset dni zapora vsak. Slednji
je izjavil, da je uposlen v tovar-
ni Kelsey Hayes Wheel Co.

Delavci v tovarnah Packard
Motor Co. zdaj glagujejo o vpra-
šanju, ali naj jih avtne unija re-
prezentira pri kolektivnih poga-
janjih s kompanijo. Volitve se
vršijo pod nadzorstvom uradni-
kov federalnega delavskega raz-
sodišča. V tovarnah te kompani-
je je uposlenih okrog 15,000 de-
lavcev.

senatni odsek, ki že dalj časa
preiskuje industrijski fevdali-
zem v Harlanu.

Fašistični teror ožigosan v Angliji

Delavski poslanci obso-
jajo masno klanje
Baskičanov

London, 29. apr. — Delavski
in liberalni poslanci v angleški
zbornici so večeraj ogorčeno ob-
sodili razdejanje starodavnega
baskičkega mesta Guernice v se-
verni Španiji in masaker 900 pre-
bivalcev po Hitlerjevih bombah
iz zraka. Baskička provinčna vla-
da je poročala, da je nemško-ita-
lijanski štáb, ki ima svoj glavni
stan v Devi, severna Španija, od-
redil zračni napad na Guernico.

Sir Archibald Sinclair, vodja
liberalcev v parlamentu, je ogor-
čeno poročal, da so Hitlerjevi le-
talci med napadom namenoma
zasledovali bežeče množice civil-
nega prebivalstva in jih posuli
s plohami krogel iz streljca. "Ja-
sno je, da je bil to zlohoten ter-
or in masaker, izvršen s de-
monstriranjem zračne sile nad
neoboroženimi ljudmi, ki se niso
mogli braniti", je rekel Sinclair.

Laboritje in liberalci so zahte-
vali, naj angleška vlada takoj
odpošlje Francu oster protest
proti takemu barbarskemu po-
četju nad prebivalstvom provin-
ce Baske. Zunanji minister Ed-
den je odgovoril, da se bo suna-
lji urad "oziral na to zahtevo a
željo, če je mogoče preprečiti ali-
čno obžalovanja vredno situaci-
jo kje drugje".

Iz Pariza poročajo, da je vo-
dja baskičke delegacije M. Pi-
caves tamkaj izjavil, da napad
na Basko je Hitlerjeva vojna.
Pred dobrim mesecem je Hitler
poslal svojega agenta v Basko,
ki je baskički vladi ponudil se-
paraten mir s pogojem, če Nem-
čija dobi koncesije v baskičkih
rudniških železne rude. Ponudba
je bila odklonjena.

Po vesteh s španako-francoske
meje so baskički bramboveci za-
stavili vse svoje moči, da ustavi-
jo fašiste v hribih pred Bilbaom.
Ako se Nemcem in Itali-
janom posreči, da zlomijo moč
brambovcev, tedaj bo 400,000
prebivalcev v Bilbaou izpostav-
ljenih masakru, ki bo hujšal kot
je bil oni v Malagi v zadnjem fe-
bruarju.

Madrid, 29. apr. — Madridsko
časopisje je večeraj odločno zahte-
valo, naj španaska ljudska arma-
da strahovito udari po fašistih
na drugih frontah, da s tem o-
lajša pritisk na Basko. Listi tu-
di vprašujejo, kje je ljudska le-
talska flota, da je pustila Hitler-
jevim letalcem proste roke v pro-
vinci Baski. — Fašistično obstre-
vanje Madrida je večeraj odneha-
lo, ko so vladina letala uničila ne-
kak fašističnih baterij na hribih
v okolici.

Dolga stavka kavčukar- skih delavcev končana

Akron, O., 29. apr. — Stavka
pri Firestone Tire & Rubber Co.,
ki je bila oklicana pred osmimi
tedni, je bila večeraj končana, ko
je kompanija sklenila dogovor z
reprezentanti unije. Ta govori,
da je unija predstavila svojih
članov pri kolektivnih pogajan-
jih in bo v veljavi eno leto. Uni-
ja je obljubila, da ne bo sklicala
sedeče stavke ali na drug način
ustavila obrata v tovarnah te
kompanije, dokler bo dogovor v
veljavi. Drugi dve veliki kavču-
karski kompaniji v Akronu —
Goodyear in Goodrich — sta več-
eraj naznanili razpust kompanijs-
ke unije, ki je v smislu Wag-
nerjevega zakona nelegalna.

SPLOŠNA KAMPA- NJA PROTI KATO- LIKOM V NEMČIJI

Več ko tisoč aretiranih
na obtožbo nemo-
ralsnosti

"SAMOSTANI BRLO- GI ZLOČINCEV"

Berlin, 29. apr. — Nacijski
tisk je danes objavil svarilo, da
se je splošna kampanja čišče-
nja v katoliških ustanovah, ki so
gnezda nemoralnosti, pričela in
se bo poglobila na vse. Istočas-
no je list Berliner Lokalanzeiger
naznanil, da je bilo več ko tisoč
katolikov, med temi več duhov-
nikov, aretiranih. Trije duhovni-
ki so bili večeraj obsojeni v za-
por na obtožbo, da so skušali or-
ganizirati tajno katoliško-komu-
nistično fronto proti nacijski vla-
di. Ti so Josef Rossmann, vodja
katoliškega mladinskega giban-
ja v Dueseldorfu, Franz Steber,
kaplan iz Matgendorfa in Karl
Kremer iz Remscheid. Prvi je
bil obsojen na sedem let zapora
in izgubo državljanjskih pravic,
drugi na pet let in izgubo držav-
ljanskih pravic, tretji pa je do-
bil osemnajst mesecev zapora.

Sodnik, ki je predsedoval o-
bravnavi, je dejal, da Rossmann ni
bil komunist, toda koval je zveze
s komunisti proti nacijskemu
režimu. Obravnava proti tem du-
hovnikom je bila tajna.

Berliner Lokalanzeiger piše, da
je bila katoliški cerkvi dana pri-
lika, da počisti svojo hišo, toda
tega ni storila, zato je interven-
cija nacijske države potrebna.
List kritizira nedavno papežovo
enikliko, katere obdobje naci-
je persekucije katoliške cerkve.

Voelkischer Beobachter, Hit-
lerjevo glasilo, je imel velik na-
slov na prvi strani: "Cerkve in
samostani so brogi nemoralno-
sti." Pod tem naslovom opisuje
polažaj v Nemčiji pod vladno
katoliškega kancelarja Brueninga,
"ko so bili samostani legla ne-
moralnosti, katere je treba zdaj
temeljito počistiti."

Hermann Juellich, šid iz Dues-
eldorfa, je dobil dve leti zapora.
On je bil obtožen, da je bil po-
sredovalec v pogajanjih med
katoliki in komunisti. Nacijska
sodišča v Koblenzu, Bonnu in Ra-
tiboru so obsodila tudi večje šte-
vilo menihov in lajkov v zapor
na obtožbo nemoralnosti.

Centralna unija izgubila čarter

Oakland, Cal. — Centralna u-
nija v okraju Alameda je bil od-
vzet čarter, ker ni hotela prizna-
ti sedeža zastopnikom voznika
unije, katere je po odstavljenu
izvoljenih uradnikov imenoval
organizator Ameriške delavske
federacije.

Krojači zmagali s sedečo stavko

Oakland, Cal. — Po šestih te-
dih sedeče stavke pri Spirella
Corset Co. so delavci zopet pričeli
z delom, ko je družba priznala
International Ladies Garment
Workers unijo kot edino pred-
stavniško delavcev. Ostale zahte-
ve so bile predložene razsodišču,
ki jih mora rešiti v desetih dneh.

V Braziliji grozi vstaja; vlada mobilizira

Buenos Aires, 29. apr. — Z
meje prihaja vest, da je Getulio
Vargas, predsednik Brazilije, od-
redil mobilizacijo 40,000 moč, da
zatre vstajo, katere preti v dr-
zate Rio Grande do Sul. Vstajo
vodi general Flores Da Cunha.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

SOTLERJEVE V DOBU POJASNITVIO?

Ali so aretirali pokojni-
nega moža

Na treh tednih je bila v Do-
brici Domalaj zvečer ubita z
posledica Sotlerjeva, že
posledica. Oba sta bila že
v letih, ko sta se vzela,
je pred oltar vodila menda
po boljsem gospodar-
stvalu.

Eni večer je neznan stori-
tel Sotlerjevo ženo do smrti
kot je Sotler sam ne-
napadalec, ki je na-
tudi njega. Nato se je Sot-
lerjeva v hišo in klical na
n. Napadeno Sotlerjeva je
sicer smrtonosne rane na
vendar je še tri dni ni-
med življenjem in smrtjo,
in je umrla.

Ali so uvedli takoj pre-
s, vendar je ostal ves na-
man. Zadnje čase pa so
ni oziroma pozorni na po-
lika Sotlerja samega, ker je
stvari začelo kazati, da bi
razsodnje lahko tudi on
tisti, ki je segel po življe-
nje žene. Seveda ni še ni-
mohen dokazov, a sum je
toliko opravičen, da so te
podatki Sotlerja aretirali,
z budilo seveda veliko sen-
po vsej okolici, ki je že
čas širila domnevo, da je
zagrešil najbrže Sotler

so Sotlerja namreč nekaj-
zasliševali, je zašel v mala
lova. Sotler je na primer
trdil, da mu je napadalec
rok petrolejsko svetilko.
pa našli nobenih ostankov
svetilke, pač pa so pred
našli to svetilko celo, ne-
pa, a skrito nekje v hiši,
tako so našli v kupu stelje
o okrvavljeno motiko, s ka-
je bila Sotlerjeva ubita.

etacija je zbudila veliko
cijo in vse napeto pričaku-
je preiskave. Sotler se na-
v sodnih zapisih na Brdu-
rica.

na zakl. brata. — V Ce-
stal pred sodniki 22 letni
nikov sin Ivan Vreš iz Za-
gera pri Rogatu, obtožen
mora. Z nožem je ubil svo-
rodnega brata Antona, sta-
19 let. Zgodilo se je to pred
tedni, dne 20. marca. Ivan
je kopal v vinogradu z dru-
delavci, ves dan so seveda
pili, zvečer pa so se razgre-
kali v vas. Tedaj je nekdo
snil Vreša v potok. To je
tako ujezilo, da ni dovolil
im kopačem, da bi veselo
vali. Razburjenega je ho-
miriti brat Anton, ki je
v domače hiše in vrzel pi-
ta brata na tla, da bi ga
t. Tedaj pa je vinjen Ivan
potegnil iz žepa nož ter su-
rata v vrat. Prerezal mu je
odvodnico in nekaj minut
je brat izkrcaval. Vsaka
bi bila zama. Ko je Ivan
kaj storil, se je v hipu
nil ter začel klicati brata,
vstane in naj ne umre. Ko
idel, da je brat mrtev, je
ekociti v vodo, a so ga dru-
rijeli. Dejanje je sodnikom
ano priznal in se skliceval
injenost, nakar je bil obso-
na tri leta roboje.

ve tihotapstva na naših
mejah

prestano prihajajo poroči-
naših mej o žrtvah tihotap-
ki cvete na obeh naših me-
italijanski in avstrijski. Iz
trije prenašajo posebno vži-

H. C. Freming, predsednik u-
nije oljnih delavcev.

neša, povabil k sebi bivši berl-
ski naš poslanik dr. Balugdžić,
ki je v opoziciji do sedanje vla-
de in do take mednarodne poli-
tike, kakršno vodi sedanja vla-
da. Žurnalisti so se povabilu
odzvili in vladni tisk se je zara-
di tega zelo razburjal. Tudi se
je vlada razburjala zaradi le-
takov, ki jih je izdala združena
opozicija proti tej politiki, ki vo-
di Jugoslavijo v prijateljstvo s
fašističnimi državami. Oficijel-
na poročila pa so vedela pove-
dati le to, da je obisk dr. Bene-
ša nov dokaz o tesnem sodelova-
nju Male antante in o popolnem
soglasju v njej. Seveda pa je
treba še počakati, da vidimo, ka-
ko je z vso to zunanjo jugoslo-
vansko politiko. Dejstvo je, da
se tuji državniki drug za dru-
gim vozijo v Beograd in je Ju-
goslavija deležna mnogo laska-
vih besed in snubitev iz vseh
strani Evrope.

Zaslišanje o zakonu socialne zaščite

Vprašanje ustavnosti pred vrhovnim sodiščem

Washington, D. C. — (FP) —
Pravni svetovalci federalne vla-
de so podvzeli akcijo, da federal-
no vrhovno sodišče čimprej poda
svoj odlok glede zakona social-
ne zaščite. Stanley Reed, pomoč-
ni federalni pravdnik, je zbral
evidenco, ki bo predložena vr-
hovnemu sodišču, ko se prične
zaslišanje. On hoče, da sodišče
poda svoj odlok o ustavnosti za-
kona socialne zaščite v sedanjem
zasedanju. Ta je potreben, ker je
federalno apelatno sodišče v Bo-
stonu nedavno razglasilo dve gla-
vni proviziji z dvema proti ene-
mu glasu za neustavnost. To sta
proviziji o starostnem in brez-
poselnostnem zavarovanju.

Mnenje večine sta podala so-
dnika Scott Wilson in James M.
Morton, mnenje manjšina pa Ge-
orge H. Bingham. Prva dva, ki
sta bila imenovana za člana pri-
zivnega sodišča v času Hoover-
ve administracije, sta že večkrat
pokazala, da se ne strinjata z
"newdealsko" zakonodajo.

Bingham je dejal, da je fede-
ralna vlada dovolila milijarde do-
larjev za financiranje oskrbe re-
vežev v zadnjih šestih letih, zato
je trditelj, da je kongres posegel
v območje državnih virov, ko je
sprejel zakon socialne zaščite,
smešna. "Ako mora federalna
vlada nasiljevati in oblačiti reve-
že, mora imeti tudi oblast, da o-
meji svojo odgovornost," je re-
kel Bingham.

Reed je v svoji izjavi pouda-
ril, da blagostanje več kot 27-
000,000 delavcev, ki jih krije za-
kon socialne zaščite, zvisi od
odloka federalnega vrhovnega
sodišča, kakor tudi milijoni do-
larjev v obliki davkov, na kate-
re vlada računa. V tem letu i-
ma federalna vlada dobiti \$324-
000,000 iz tega vira, v prihod-
njem pa \$774,000,000. Injunktci-
je, ki so jih doslej izdala fede-
ralna sodišča, ovirajo izterjava-
nje tega davka. Ako bo federal-
no vrhovno sodišče potrdilo za-
kon socialne zaščite za ustave-
ga, tedaj bodo delodajalci, ki za-
držujejo prispevke, plačali ob-
žutne denarne kazni, pravijo u-
radniki federalnega davčnega
departamenta.

Jugoslavenska zunanja politika
je bila zadnje čase predmet ob-
čega zanimanja evropskih diplo-
matov. Pravilneje bi bilo, če bi
zapisali, da jih je zanimala ita-
lijanska zunanja politika. Kajti
gotovo je, da je preobračanje
naše zunanje politike posledica
delovanja tako imenovane osi
Rim-Berlin. Vsekakor ni samo
slučaj, da je tik za italijanskim
grofom Ciano, zunanjim mi-
nistrom Mussolinijevim, ki je
prišel podpisat pakt med Italijo
in Jugoslavijo, prišel v Beograd
tudi predsednik češkoslovaške
republike, dr. Edvard Beneš,
kar je bil sploh prvi obisk če-
škoslovaškega državnega pred-
sednika v Jugoslaviji. Dr. Ma-
saryk ni prišel nikdar k nam kot
predsednik, dr. Beneš pa je bil
že večkrat pri nas, a ko je bil
še zunanjji ministar. Pakt Itali-
ja-Jugoslavija pač zelo zanima
države Male antante, v kateri
sta poleg Jugoslavije še Rumu-
nija in Češkoslovaška. In obisk
predsednika dr. Beneša je gotovo
veljal razgovorom o zunanje-
političnih problemih v zvezi z
novo jugoslovansko politiko.
Dejstvo je tudi, da je češke žur-
naliste, ki so spremljali dr. Be-

H. C. Freming, predsednik u-
nije oljnih delavcev.

Ali ste naročeni na dnev-
nik "Prosveto"? Podpirajte
svoj list!

Ford je moral spet govoriti z unijo

Z unijo ga bodo sezna- nile sedeče stavke

Richmond, Cal. — (FP) —
Henry Ford, ki je zadnjič pri-
znan reporterjem, da ne ve, kaj
pomenijo črke CIO in ADF, je
moral te dni zopet konferirati z
zastopniki avtne unije CIO. Pr-
vič ga je prisilila v to sedeča
stavka v Kansas Cityju pred ne-
kaj tedni, zadnje dni pa 12-urni
sedeča stavka v njegovi tukajš-
nji tovarni.

Do slednje je prišlo, ko je to-
varniški ravnatelj Clarence
Bullwinkle odklonil konferirati z
odborniki unije o premetitvi
kekega unijskega tovarniškega
zaupnika. Ko so delavci o tem
izvedeli, so se takoj useli in se-
deli 12 ur — dokler ni prišlo
povelje iz Detroita, naj se ravn-
atelj pogaja z unijo.

Vodstvo Fordove kompanije
je potem izjavilo, da dogovor ne
pomeni priznanja avtne unije.
Ford ima mogoče lahko to zado-
ščenje, toda tukajšnji dogovor
med družbo in unijo določa med-
sebojno izravnavanje vseh spor-
ov, nobene diskriminacije pro-
ti delavcem, ki so člani unije,
in priznanje starostnih pravic.
Unija pravi, da je že organi-
zirala 80% tukajšnjih Fordo-
vih delavcev.

Stavka je grozila izbruhniti
tudi v Fisherjevi tovarni v bliž-
njem Oaklandu, toda uprava se
je premislila in vrnila delo Fre-
du Whobreyju, aktivnemu unio-
nistu.

Brutalen napad na stavkarje na zapadu

Nad 150 ranjenih v kr- vavem boju med vi- gilanti in delavci

Stockton, Cal. — (FP) — Zad-
nje dni je to mesto s štirimi to-
varnami za prezeviranje zelenja-
ve in sadja obhajalo krvavo ob-
letnico lanske stavke še z bolj
brutalnim in krvavim napadom
na stavkarje. Proti njim je šerif
Odell poslal nad 2000 vigilan-
tov, katere je bil prej zaprise-
gel kot izredne deputije, vao
mestno policijo in redne deputi-
je ter državno cestno policijo.

Krvavi boj, ki je trajal pol-
drugo uro, je pustil za sabo sle-
deče posledice: Stavkar John
Drake je dobil strel šiber v prsa
in se ob času tega poročila bori
s smrtjo; drugi piket in neki vi-
gilant sta izgubila po eno oko;
nek drugi vigilanti imajo prebito
lobanjo; 54 ranjenecv se nahaja
v bolnišnici, nad sto drugih si
pa zdravi rane doma. Ranjeni so
bili tudi ljudje, ki so s strani
opazovali boj.

Naznanilo in zahvala

Zalutnega srca naznanjamo sorodnikom, znancem in prijateljem
tužno vest o veliki izgubi ljubljene soproge, matere in sestre

JOHANE MEDEN

(roj. SERNEL)

katera je po pet dnevni bolezn, apoplexy, v starosti 47 let mirno
zaspala dne 6. aprila 1937. Pogreb se je vršil po katoliškem obredu
dne 10. aprila t. l. na Dunio pokopališče v Dunio, Pa. Rojena je bila
17. junija 1889 v Cerklju, Jugoslavija. V Ameriki je bivala 24 let.
Tukaj zapušta soprogo, dva sina in hčer Pauline Meden. V Cleve-
land, O., brata Anton Sernel, brata Jacob Sernel v Buffalo, N. Y. in
enega brata John Sernel in sestro Mary Zerovec v Jugoslaviji in dva
sestrini, mrs. Frances Mejak in Agnes Douglas, v Lorain, Ohio, brat-
ranca Frank Zalar in sestrično mrs. Johana Matičič v Onalinda, Pa.
V dolžnost bi štejemo, da se najiskrenejše zahvalimo številnim sorod-
nikom, prijateljem in znancem, ki so mi bili v tolažbo, ter nam po-
mogli na vsak drugi način. Ravno tako lepa hvala vsem, ki ste jo
obiskali ob njenem mrtnem odru in vsem, ki ste se udeležili
pogreba. Srčna hvala darovalcem vencev in krašnih cvetlic in sicer:
mr. in mrs. Andy Drobnič, mr. in mrs. Frank Krasje, mr. in mrs.
Frank Svelt, mr. in mrs. John Svigel, mrs. Mary Galligan, mr. in
mrs. Anton Sernel iz Cleveland, O., mr. in mrs. Anton Bombach iz
Detroit, Mich., mr. in mrs. Joseph Matičič, mr. in mrs. Mathew Hribar,
mr. in mrs. Leopold Kushlas, družita št. 60, SNPI, mrs. Margaret
Krupa, Beaverdale High School in Beaverdale, A.R.S.S. Hvala vsem,
ki so darovali za našo: mr. in mrs. Frank Mejak in mr. in mrs. John
Dougan, Lorain, O., mr. in mrs. John Rigler in mr. in mrs. Anton
Hlad, Cleveland, O., mr. in mrs. Anton Szalay, mr. in mrs. Joseph
Arhar in mrs. Mary Galligan. Posebno hvala gosp. Raynu za obre-
do, prijateljem in znancem, ki so blagohotno naklonili avtomobilu pri
pogrebu. Ako smo slučajno katerega ime pomotoma izpustili, prosimo,
da nam sporočite in se ob tej priliki tudi vam zahvalimo. Veliko
število članov št. 60 SNPI, katerega je bila tudi pokojnica članica in
tajnica, se je udeležilo pogreba, kakor tudi društvo A.R.S.S. iz Beaver-
dale, Pa., se je udeležilo v velikem številu spreveda. Draga soproga
in mati naša, zapustila si nas in prazno odšla od nas. Vsi smo Te
spominjali in ljubili in želeli Te imeti še mnogo let med nami, toda
usoda nas je ločila. Počivaj v miru in lahka naj Ti bude ameriška
zemlja.—Zalutni ostanli: Joseph Meden, soprogo: Joseph Jr. in Frank,
sinova; Pauline, hči, vasi v Lloydell, Pa.

Do boja je prišlo, ko so pike-
ti skušali ustaviti truk, ki je pod
oboroženo stražo pripeljal špi-
načo s polja do tovarne. Takoj
se je vnela pravcata vojna, v ka-
teri so pokale plinske bombe, pu-
ške, padalo je kamenje in base-
ballski kolčki. Prvo plinsko
bombo je vrzel Ignatius McCar-
ty, municijski agent, ki je več
let oskrbuje tukajšnje oblasti s
plinskimi bombami, orožjem in
munijco. On je bil še prej ob-
dolžen, da hujška k izgredom v
interesu svojega biznisa.

Stavkarji so bili oboroženi le
z žogometnimi kolčki in kame-
njenjem. V poldrugournem boju so
bili razgnani dvakrat, toda so
se obakrat vrnil. Odneali so
še le potem, ko je z njimi pledi-
ral J. C. Fitzgerald, predsednik
tukajšnje centralne unije.

V ozadju krvavega antiunij-
skega boja je "openšaperska"
organizacija Associated Farm-
ers ali bosovska unija, ki je za-
hlevala od tovarnarjev, naj se
uniji postavijo po robu. S te or-
ganizacije sodeluje šerif Odell
stodostotno in je poveljstvo nad
deputiji prepustil vročerkvemu
predsedniku bosovske unije
Walterju Garrisonu.

Na posredovanje guvernerja
Merriama, ki je obnem mobiliz-
iral državno milico, je med ob-
kema skupinama prišlo do pre-
mirja, po katerem so tovarnarji
prišli, da ne bodo skušali s
obratom, zastopniki delavcev pa,
da ne bodo skušali organizirati
tovarniških in poljedelskih de-
lavcev v eni uniji, marveč sepa-
ratno. V tem smislu je bila stav-
ka pozneje tudi izravnan. To-
varnarji so priznali Stockton
Cannery Workers unijo.

Proti kampanji državne de-
lavke federacije za organizira-
nje poljedelskih in živčnih de-
lavcev so se pričeli organizirati
vigilanti tudi v okrajih Fresno,
Madera, Tulare in v okolici San
Joseja in Oaklanda. Izgledi so,
da bo California zopet pozoriš-
če novih krvavih bojov. Orga-
nizirano delavstvo deluje za
sprejetje "male NRA", osnutek
katere je bil že odobren v nižji
zbornici.

CLOVEK SE NIMA DOKON- NE OBLIKE

(Nadaljevanje s 2. strani.)

jo za nepravilnost. Müller pa je
ugotovil to podvojitev že pri 10
odstotkih ljudi, ki jih je preiskal.
Ta podvojitev bolje razdeljuje o-
bremenitev noge. Če ne razlaka-
ve prof. Bekerja potrdijo, tedaj
bi imeli tudi v tem dokaz, da se
je razvoj človeka zaključil le v
glavnih potezah, telo pa se v va-
nih podrobnostih razvija dalje.
Narava se pač nikoli ne ustavi-
lja. V kakšno smer gre njen raz-
voj in da-li se bo človek v 10,000
letih prav tako razlikoval od da-
našnjega, kakor se današnji raz-
likuje od pračloveka, tega pa da-
nes ne vemo.—Po razpravi dr.
H. Wolterecka v Življenju in
svetu.

Slovenska Narodna
Ustanovljena 9. aprila
1904

Podporna Jednota
Inštop. 17. junija 1937
v državi Illinois

GLAVNI ODBOR S.N.P.J.
UPRAVNI ODBOR:
VINCENT CAINKAR, predsednik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED A. VIDER, gl. tajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
LAWRENCE GRADISHEK, taj. bol. odd. 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN VOGRICH, gl. blagajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FILIP GODINA, upravitelj glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN MOLEK, urednik glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI:
FRANK SOMRAK, prvi podpredsednik.....606 E. 74th St., Cleveland, O.
JOHN E. LOKAR JR., drugi podpredsednik.....1097 E. 169th St., Cleveland, O.

GOSPODARSKI ODBOR:
MATH PETROVICH, predsednik.....253 E. 151st St., Cleveland, O.
ANTHONY CVETKOVICH.....983 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
JOHN OLIP.....231 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.

POROTNI ODBOR:
JOHN GORSEK, predsednik.....414 W. Hay St., Springfield, Ill.
ANTON SULAR.....Box 27, Arma, Kans.
JOHN TRČELJ.....Box 287, Strabana, Pa.
FRANK PODBOJ.....Box 41, Parkhill, Pa.
FRANK BARBICH.....19511 Muskota Ave., Cleveland, O.

NADZORNI ODBOR:
FRANK ZATTE, predsednik.....2301 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED MALGAI.....25 Central Park, Peru, Ill.
JACOB AMBROSEICH.....418 Pierce St., Eveleth, Minn.

POBORA—Korrespondenti s slovensko emigracijo, ki delajo v št. oddelku:
VSA PIRMA, ki se zanašajo na vso št. oddelku, naj se nečesa ne podredijo.
VSA DENARNE politične in stvari, ki se tičejo št. oddelku, naj se politično ne
niti ne politično na št. oddelku.
Vsa oddela, ki se tičejo št. oddelku, naj se politično ne del. oddelku.
Vsa oddela v zvezi s slovenskimi št. oddelku, naj se politično ne del. oddelku.
VSA PETROVICH glava podpredseda v št. oddelku, naj se politično Frank Sajn,
predsednik nadzornega odbora.
VSA PRIZIVI na št. oddelku naj se politično na John Gortka, predsednik poro-
tne oddelku.
VSA DOPISI in drugi št. oddelku, namizila, oglasi, novinarji in spleti vse, kar je v zvezi
s glasilom, naj se politično na "PROSVETO", 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

NOTE: Correspondence with the Supreme Office should be addressed as follows:
Communications for the supreme president should be addressed to him.
All remittances of money and business communications and members other than club
benefits should be addressed to secretary's office.
Matters of club benefits should be addressed to the assistant secretary.
Financial matters under the jurisdiction of the treasurer's office should be taken up
with him.
Complaints concerning the work of the executive board should be addressed to Frank
Sajn, chairman of the Board of Supervisors.
Charges, complaints and appeals should be addressed to John Gortka, chairman, Judicial
Committee.

Harlanski šerif pritis- njen ob steno

(Nadaljevanje s 1. strani.)

šal, kako on tolmači to dobičko-
noeno službo. "Meni je to prav
tako zagonetno kakor je vam",
je bil šerifov odgovor. Njemu tu-
di to ni hotelo v glavo, zakaj naj
se senatni odsek toliko zanima
za take in podobne transakcije.
Zdaj je on stavljal LaFollettu
vprašanje, "čemu nasprotuje, a-
ko ljudje prejema rento od in-
vestiranega denarja. Kaj pa ho-
čete? Mar naj gremo vsi na re-
liz?"

Približno enakega nazora je
tudi bivši sodnik Wm. W. Lewis,
sedaj predsednik Harlanske ban-
ke, okrajni blagajnik, tajnik-
blagajnik Cornett-Lewis Coal
Co. in predsednik Harlan Bour-
bon & Wine Co. Kot priča je on
izpovedal, da ne vidi ničesar na-
pakega v tem, ako šerif rabi
državni in okrajni denar za igra-
na na borzi, ali pa likvidiranje
osebnih dolgov. In sigurno je to, sem v domovino.

da so enakega mnenja tudi har-
lanski premogovni operatorji, ki
dajo svojem šerifu proste roke
pri "upravljanju" okrajnega de-
narja, ako jim gre on na roko
pri zatiranju organizacije med
17,000 harlanskimi rudarji. Vse
skupaj je tipično harlansko, ali
bolje: tipično "krvavega Harla-
na".

Serif Middleton bo zdaj najbrž
imel opravka s svesnimi oblastni
radi dohodninskega davka, pod-
vržen pa je tudi prosekuciji radi
tatlavne okrajnega denarja.

Najslabše pa je to, da je La-
Follettov senatni odsek s svojo
preiskavo faktično omogočil ru-
darski uniji organiziranje har-
lanskih rudarjev, v kateri namen
je že odšlo v "Bloody Harlan"
večje število organizatorjev.

Ali ste že naročili Prosveto ali
Mladinski list svojim prijatelju
odini dar trajne vrednosti, ki ga
ali sorodnike v domovino? To je
na mal denar lahko poljete svoj-
osebnih dolgov. In sigurno je to, sem v domovino.

*** SEDAJ ***
Imate lahko boljšo hrano...
Prihranite čas, vitamine, okus
**NABAVITE SI NOVO 1937
AUTOMATIČNO
PLINOVO PEČ**

Oglejte si moderno
avtomatično plinovno peč!

Vžite vse okuse
Avtomatično kuhinjski jedi!

Nahajte ugoditi!

Odpravite izredno kuhinjsko
delo!

**LIBERALNO OŠKODOVANJE ZA VAŠ STARI ŠTEDIL-
NIK—LAHKO MESEČNI ODPLAČILNI NACRT**

Nov 1937 avtomatičen peč meso v "dvakrat hi-
plinov štedilnik vas varuje
pred kuhinjskimi pomota-
mi. Avtomatična kontrola
vam kaže pravo tempera-
turo, ki jo želite. Močna
kamnite volne izolacija
drži gorkoto v peč in—ven
iz kuhinje.

Tu imate tudi hitrostne
mreže in drugo opravo za

Opečite meso v "dvakrat hi-
plinov štedilnik vas varuje
pred kuhinjskimi pomota-
mi. Avtomatična kontrola
vam kaže pravo tempera-
turo, ki jo želite. Močna
kamnite volne izolacija
drži gorkoto v peč in—ven
iz kuhinje.

Tu imate tudi hitrostne
mreže in drugo opravo za

Oglejte si 1937 avtomati-
čen štedilnik na bližnji
Peoples Gas
razstavi, še danes!

MODERN ECONOMY—CONSTANT HOT WATER—SAFETY REGULATION—GAS HEATING

F. M. DOSTOJEVSKIJ:

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih s epilogom—Poslovenil Vladimir Levstik

Starec je dvignil roko, kakor da hoče s svojo ga mesta prekrizati Ivana Fjodoroviča. A ta je zdajci vstal s stola, stopil k njemu, sprejel njegov blagoslov, poljubil mu roko in se molče vrnil na svoje mesto. Njegov obraz je bil trd in resoben. Ta prizor in že vse prejšnji razgovor s starcem, ki ga ne bi bil od Ivana Fjodoroviča nihče pričakoval, sta s svojo zagonetnostjo in celo nekakšno slovesnostjo kar preseletila vse prisotne, tako da so za trenutek vsi odmolknili, na Aljoševem obrazu pa se je izrazil malone preplah. Toda Mišov je zdajci skomignil z rameni — in tisti mah je tudi Fjodor Pavlovič planil s stola.

"Božanski in presveti starec!" je vzkliknil, kašč na Ivana Fjodoroviča. "To je moj sin, meso iz mojega mesa, moje srčno ljubljeno meso! To je tako rekoč moj dobri in prespoštivi Karl Moor, a tale, sin, ki je pravkar prišel, Dmitrij Fjodorovič, ki iščem pri vas zadoščenja zoper njega — tale je pa hudobni in nespoštivi Franc Moor — oboja iz Schillerjevih 'Razbojnikov' — jaz sam pa sem v takem primeru 'regierender Graf von Moor'! Presodite in rešite! Potrebni smo ne le molitve, ampak tudi vaših prerokov."

"Govorite brez budalosti in ne začenjajte s tem, da žalite svoje domače", je s slabotnim, iznemoglim glasom odvrnil starec. Trudnost ga je očividno dedalje bolj premagovala in vsak je moral opaziti, da izgublja moči.

"To je nedostojna komedija, ki sem jo že spetoma slutil!" je z nejevoljo vzkliknil Dmitrij Fjodorovič in takisto skočil s sedeža. "Oprostite, prečastiti oče," se je obrnil k starcu, "neomikan človek sem in niti ne vem, kako naj vas imenujem; toda prevarili so vas in vi ste bili preveč dobri, ko ste nam dovolili, da se sestanemo pri vas. Oče potrebuje samo škandala, zakaj — to je že njegov račun. On ima vselej svoj račun. A vidi se mi, da zdaj vem, zakaj..."

"Vai me obtožujejo, vai!" je kričal Fjodor Pavlovič s svoje strani, "evo, tudi Pjotr Aleksandrovič me obtožuje. Obtoževali ste me, Pjotr Aleksandrovič, obtoževali!" se je zdajci obrnil k Mišovu, čeprav ni ta niti mislil na to, da bi mu segel v besedo. "Obtožujejo me, da sem otroški denar za škorenj spravil in nisem dal belica izpod palca. A dovolite, mar ni za to sodnje na svetu? Tam, Dmitrij Fjodorovič, vam naj po vaših lastnih priznanicah, pismih in dogovorih izračunajo, koliko ste imeli, koliko ste pogladi in koliko vam ostane! Zakaj se Pjotr Aleksandrovič brani izreči sodbo? Dmitrij Fjodorovič mu vendar ni tujec. Zato, ker so vsi zoper mene, a Dmitrij Fjodorovič, ampak nekaj tisoč, za kar imam vsa potrebna dokazila! Po vsem mestu gre glas o njegovih popivkah. In tam, kjer je preje služil, tam je plačeval po tisoč in po dva, da je zapeljal poštna dekleta; to nam je znano, Dmitrij Fjodorovič, do najbolj tajnih podrobnosti, in to bom tudi dokazal... Ali verjamete, presveti oče: zmešal je glavno najplemenitejšemu bitju, devotki iz dobre hiše, imovitji hčeri svojega prejšnjega starejšine, hrabrega, zaslužnega polkovnika, ki je imel Ano z meči okoli vratu, pa je kompromitiral dekle s tem, da jo je zasnil — in zdaj je ona tu, njegova nevesta je zdaj sirota, on pa hodi vprčo za nek tukašnji zapeljivki. A dasi je živila za zapeljivka tako rekoč v grajskem zakonu z nekim ugledečim človekom, je vendarle samosvojega značaja, nedostopna trdnjava za vsakogar, prav kakor zakonita žena, zakaj krepostna je — da, sveti očetje, krepostna! A Dmitrij Fjodorovič je hotel to trdnjavo z zlatim ključem odpreti, zato zdaj tudi razsaja nad menoj, da bi mi izti-

snil kaj denarja; med tem pa je že pogladi za to zapeljivko tisoč in tisoč; zato tudi neprestano jemlje denar na posodo — in med drugim, kaj mislite, kje? Ali naj povem tu, Mitja, ali naj ne povem?"

"Molčite!" je zavpil Dmitrij Fjodorovič. "Počakajte, da odidem, vprčo mene se ne predzrinite blati najplemenitejšega dekleta... Že to, da ste se drznili samo črtniti o njej, je zame sramota... Ne dovolim tega!"

Komaj je dihal od razburjenja. "Mitja! Mitja!" je vzkliknil Fjodor Pavlovič, kakor da ima slabe živce, iztikaje si solze, "kaj pa očetovski blagoslov? Kaj pa bo, če te prekolnem?"

"Nesramnež in hinavec!" je besno zarjovel Dmitrij Fjodorovič.

"Tako govori z očetom, z očetom! Kakšen je šel z drugimi! Predstavite si, gospoda: tu živi siromašen, a pošten človek, kapetan v pokoju, neareča se mu je zgodila, pa so ga pustili iz službe, a ne javno, ne po sodni obravnavi, svojo čast je ohranil, mnogostevilna rodbina mu je na ramenih. In pred tremi tedni ga je naš Dmitrij Fjodorovič zgrabil za brado, vlekkel ga pravi za to brado na ulico in ga na ulici pretepel vprčo vseh ljudi — samo zato, ker je moj tih poverjenik v nekem poslu."

"Vse to je laž! Navzven je resnica, navznoter laž!" Dmitrij Fjodorovič se je ves tresel od gneva. "Svojega ravnanja, oče ne opravičujem — da, vprčo vseh priznam: s tistim kapetanom sem ravnal kakor žival in zdaj se kesam, samemu sebi se studim zaradi svoje živalake togote, a tisti vaš kapetan, vaš poverjenik, je bil prišel prav k tisti dami, o kateri se izražate, da je zapeljivka, in ji jel v vašem imenu ponujati, naj vzame moje mehice, ki so pri vas, in naj me toži, da me spravi s pomočjo teh mehic v zapor, če bi vas le kaj preveč nadlegoval zastran imovinskih računov. In vi mi zdaj očitate, da imam slabost s tisto gospo, ko ste jo sami učili, naj me zapelje. Saj ona to kar v oči pove, sama mi je pripovedovala in se norčevala iz vas! A v zapor me hočete spraviti samo zato, ker ste name ljubosumni zaradi nje, zato, ker ste pričeli sami siliti v to žensko s svojo ljubeznijo, kar mi je takisto znano, in tudi zato se je smejala — slišite — smejala se vam je, ko je pripovedovala.

Tak vidite, sveti možje, vidite tega človeka, tega očeta, ki ošteva razuzdanega sina! Gospoda, ki ste priče, oprostite mojemu gnevu, a slutiti sem, da vas je ta spletkarski starec zaradi skandala sklical semkaj. Prišel sem z namenom, da mu odpustim, če mi ponudi roko, da mu odpustim in ga poprosim odpuščanja! Ker pa je zdaj užalil ne samo mene, ampak tudi vse časti vredno dekle, ki se je iz spoštovanja do nje niti po nemarnem imenovanju ne upam, zato sem sklenil, da javno razkrinkam vso njegovo igro, pa naj bo tudi moj oče."

Dalje ni mogel govoriti. Oči so se mu bliskale in težko je dihal. A tudi vsi ostali v celici so bili razburjeni. Vsi razen starca so vznemirjeni vstali s svojih mest. Očeta menih sta strogro gledala, a vendar sta čakala, kakšna bo starčeva volja. Ta pa je sedel že ves blede, toda ne od razburjenja, ampak od bozne iznemoglosti. Proseč smehljal mu je seval na ustnicah; zdaj pa zdaj je vzdignil roko, kakor bi hotel ustaviti besedno dvojico — in seveda, že mahljaj njegove roke bi bil zadostal, da bi se bil prizor končal; toda on sam se je zdel, kakor da še nečesa pričakuje, in je napeto gledal, kakor bi hotel še nekaj dojeti in kakor da mu nekaj še ni povsem jasno. Naposled se je začutil Pjotr Aleksandrovič Mišov odločno ponižanega in osramočenega.

(Dalje prihodnjik.)

Vladimir Rijavec:

Predmestni hotel

Tam v predmestju, kjer se u-lice, ki jih tvorijo lesene vrtnice ograje in eno ali celo dvanadstropnice z majhnimi okni, napol trhljimi in škripajočimi vrati ter starinskimi vhodi zolijo; kjer brez vsakega sistema zavijajo sedaj levo, sedaj desno, da se ponoči, ko jih obsejajo le redke petrolejske svetiljke, izgubijo v njih, če jih dobro ne poznas; — tam, kjer stanujejo ljudje tudi v kletih, ki zaudarjajo po gnolbi, plesni, boleznih, lakoti in mrazu, kamor nikdar ne pogleda solnce in ki ne premorejo niti toliko razkošja, da bi se moglo v njih udobno naseliti siromaštvo; — tam, kjer se podnevi in v večerih podijo bosi, raztrgani, umazani in jetični otroci, ki se takoj skrijejo, čim te zagledajo, ker si nepozvan zašel v kraljestvo, v katero ne spadaš; — tam, kjer sivi, oguljeni tovarniški dimniki mažejo s sajami šipe na oknih in polnijo z dimom ulice, ki jih v masu imenujejo "grešne" in ki se ti v večerih zdijo tajinstveno temne, tihe in kot izmrle, pa so vendar polne življenja, razodevajočega se v pritaje-

nem joku, krepkih kletvah, v šepetih tesno stisnjenih bitij, vzdihih strasti ter bolečine in ponujajočih se ti telesih; — tam, kjer se ljudje le malokdaj ali nikdar ne smejo, ker jim je borba za kruh tako zagrenila življenje, da vsako noč in v vsakem trenutku iščejo pozabe v kretnih in zakotnih bordelih, — — — tam sredi vsega tega stoji in kraljuje nočni hotel "Dubrava". Malo ali nič se ne razlikuje od domov, ko so mu sosed, — — — le okna so mu noč in dan zakrita z rdečeprogastimi zastori in neredko se pred njim ustavljajo elegantni avtomobili, iz katerih previdno in oprezno se ogledujejo izstopajo gospodje, si potiskajo klobuke globoko na oči, si dvigajo ovrtnike in se zavijajo v šale, da jih ne bi spoznalo kako radovedno in nezaščiteno oko.

Moji tovariši večkrat zahajajo tja. Pravijo, da radi. Smejejo se mi, kadar odbijem povabilo, naj grem z njimi.

"Ti ni včas tam? Ti je prema- lo ali preveč veselo? — Samo enkrat si bil z nami — — —"

Ne vedo za droben dnevnik, skrit med mojimi knjigami, ki je in bo ostal samo moja tajna. Drugi ali tretji dan po tisti ne-

prespani noči sem ga našel na svoji mizi in nikdar si nisem poskušal razjasniti, kako je prišel tja. Čemu tudi? Saj se ne bi zaradi tega prav nič spremenilo.

Samo enkrat — — — "Semkaj zahajate?" sem se začudil, ko so mi prvikrat pokazali "Dubravo" od zunaj.

"Ne sodi po zunanosti," so me opomnili, ko smo že vstopili skozi nizki vhod in ozka vrata v velik, s cigaretnim dimom zakajen prostor, poln belo pogrnjenih miz, — poln opojnih in divjih ciganskih romanc ter udobrovoljenih in razposajenih gostov z damami v naročjih ali na kolenih. — — — Kot da smo zašli v nepoznan svet, kjer ni skrbi, ni žalosti in kjer vladajo posebni zakoni in običaji!

"No! Ti ugaja?"

Dekleta so nas obstopila, se nas oprijela in nas odvedla k prazni mizi. Mojim tovarišem se je poznalo, da niso prvi tukaj. — — — meni so se smejali. Nerodno mi je bilo.

"Vina! Vina!"

"Meni črna kava!"

"Meni tudi," je rekla mlada go-

"In tiha in žalostna je vedno, kot si ti," so vedeli povedati tovariši. "Popolnoma se ujemata!" "Pusti jih!" mi je rekla ona in me pogladila po laseh. "Si res prvič tukaj?"

"Res."

"Čemu si prišel?" me je vprašala po kratkem molku.

Skomignil sem z rameni: "Niso mi dali miru. — Moral sem z njimi."

Ciganska romanca se je previdno prelila v enakomerni ritem tango-pesmi. Tiho je ječala violina in pripovedovala o nečem grenkem in žalostnem.

"Kam si se tako zamislil?" — — — Plešal?"

"Bi, če želite."

Pogledala me je s svojimi velikimi očmi in zmajala z glavo. "Pozna se ti, da si prvič tukaj."

"Zakaj me vikaš? Nismo navajene tega! — — — Pojdi!"

Vrtinec človeških teles naju je potegnil vase. — — — Glavo je naslonila name, da so me njeni lasje božali po licu in da sem čutil toplino njenega diha na svojih prsih. Molčala je. Prisiljen in preziren se mi zdel njen nasmeš. Tu pa tam me je pogledala. Čudno so se ji iskrale oči — in kot da je ležal v njih gnus do vsega, kar se je dogajalo okoli nje, povsem s skrito prošnjo.

"Trudna si. — Nehajva!"

"Sem," je priznala tiho. — — — "Pojdi z mano," je rekla čez čas in stopila k lastniku hotela po ključ od sobe.

Po ozkih lesenih stopnicah me je vodila v prvo nadstropje, ne, še višje: nekam pod streho in odklenila ena izmed osmih vrat, ki sem jih opazil na hodniku.

Majhna, nizka podstrešna peč; — v drugem, pod oknom, vedro z vodo in kraj njega umivalnik. Niti mize, niti stolice, — — — le dvojice obešalnikov za obleko.

Vstopila sva. — Vlegla se je na divan, zaprla oči in si odpela obleko. Mirno, hladno, brezstrastno, — službeno.

Ostal sem pri vratih. "Kaj čakaš?" je vprašala nestrpnost. "Nisem še dovolj ponižana, da me ponizuješ še ti?"

— Sem ti slabša ali grša od drugih? — — — Ali sem morda tudi tebi prehladna, kot sem drugim?"

Obrnila je glavo k zidu, da bi skrila solze v obeh in udušila jok, ki jo je tiščal v grlu.

"Dokončaj, po kar si prišel!" — — — "Dokončaj in pojdi! Pojdi, prosim te!" — Ah, zakaj sem te morala srečati?"

Vsedel sem se k njej in ji dvignil glavo, da jo je naslonila name. "Kako ti je ime?"

Dolgo je molčala, predno mi je odgovorila. "Vera."

Dve solzi sta se ji utrnili izpod vek in ji spozleli po licu na moje roko.

"Oprost!" se je skušala nasmešiti. "Oprosti, da sem taka, — — — ali ne morem — — — Pretežko mi je."

Drugi dve solzi sta se ji zalesketali na licu. Veliki, lepi jasni. Pritisnil sem ustnice na sled, ki sta jo bili zapustili za sabo. — — — Dvignila mi je roko in jo poljubila. Hotel sem ji jo odtegniti, pa mi ni pustila. — Rahlo podrtavanje telesa jo je izdalo, da tiho joče.

Božal sem jo po laseh in po licu, dokler se ni umirila.

"Ti je lažje, Vera?" sem jo vprašal polglasno.

Ni mi odgovorila. Zaspala je. Daniti se je pričelo. Rdečastorumeni svetloba svetiljke, ki nama je razsvetljevala sobo, je

počasi bledela. Zgodnje jutro je mešalo svoje žarke z njo in ji jemalo čar, ki ga ji je dajala noč. Rosne kaplje so polzele po oken-skih steklih in jaanile pogled na streho in dimnike hiše na nasprotni strani ulice.

Previdno sem vstal. Se vedno je držala moje roko v svoji in jo stiskala, kot da jo noče izpustiti. Dihala je mirno, usta so ji bila nalahko odprta, lasje so ji razpustili in se ji vsipali po čelu; — — — lepša se mi je zdela kot zvečer.

Vrata so jezno zaškripala, ko sem jih odprl.

"Zbogom Vera!"

V spodnjih prostorih je bilo še vedno veselo. Tovarišev nisem našel več.

Tricetr na štiri. — Hitel sem po blatnih, mračnih ulicah, ki so mi izgledale, da so brez kraja — — — in šele ko sem se izmotal iz njih, mi je postalo v duši lažje in svetlejšje. Žalostne Verine poglede pa sem še vedno čutil na sebi.

Glava mi je bila težka in noge trudne, ko sem se vrnil v svojo sobo. Oblečen sem se vrgel na posteljo in še v tistem trenutku zaspal.

Solnce je sijalo v sobo, ko sem se prebudil. Pol dvanajstih. — — — Tramvaj je zdrdel mimo okna; na stopnišču se je oglasil zvonec pobiraca smeti; na drugi strani ceste je raznašalec "Večera" ponujal svoje časopise.

"Večer! — — — Današnji Večer! — — — Samomor učiteljice — — — Večer!"

Pol dvanajstih! Skočil sem pokonci. — — — Sicer pa: čemu sila? Predavanja sem tako ali tako zamudil!

"Večer! — — — Samomor z veronolom!"

Kot da sem današnje noč presnjal! Težke, nenavadne sanje! — — — Povsod me spremlja dvojice solznih oči, ki se jih ne morem otresti. Kot da so se prilpile name; — kot da so postale del mene!

4. aprila.

Odkar so me izključili iz univerze, se moji nič več ne zmenijo zame. Nočejo mi več pomagati — — — Instruiram, pomagam gospodinj pri domačem delu, da lahko pri njej zastoj prenočujem in si iščem primerne službe. — — — Moram vzdržati!

19. aprila.

Navsezgodaj sem se zglasila na oglašnem oddelku "Novosti" in dobila naslov stranke, ki išče vzgojiteljico svojim otrokom. — — — Upanje se mi je izpolnilo. Sprejeli so me, čeprav za majhno plačo: tristo petdeset dinarjev mesečno. — — — Za prvo silo bo že!

6. maja.

Otroka sta srčkana. Veselje imam z njima. — — — Samo lačna sem večkrat. Skoro ves moj mesečni dohodek mi poje stana-rina, — za hrano mi ostane le malo. Pisala sem domov in jih prosila, naj mi vsaj sedaj malo

POZOR NAROČNIKOM!

Tem potom opozarjamo naročnike, posebno pa one, ki POŠILJAJO za naročnino DENAR V GOTOVINI V PISMU, da naj nikar ne delajo tega, ker na ta način se izgubi MILJONE DOLARJEV v Ameriki. Vselej kadar pošiljate naročnino ali karkoli že, dajte si napraviti pošto nakaznico "MONEY ORDER" ali Express Money Order in v njej plačajte tistih par centov za to delo, kakor pa rinktati celo poslano vato. Vsak kdor pošilja denar v gotovini v plačilo dela to na SVOJO odgovornost, ako ne dospe na dolženo mesto. Torej bodite previdni! Za upravnštvo:

PH. GODINA.

pomagajo, da jim bom kasneje vse vrnila, — pa mi niso odgovorili. (Konec prihodnjik.)

Naročite Mladinski boljši mesečnik za slovensko dino!

Za kulturni z Edwinom C. Hillom

EDWIN C. HILL, ki broščata "Your News Parade" po vsak soden, od ponedeljka do petka, se je pred leti preselil, da je najbolje običnem ljudem vseh novostih in zanimivosti. Ta sloves zasluži, vsaj pa nastane naše tudi najstarejšo obliko, kar jih more dobiti, in se "postavlja" k njim, kot vidite na gornjih dveh slikah. Rad ribari, in slika na levi prikazuje, da jih tudi zna loviti. V rokah drži vrstico s ribami, ki jih je ulovil v mraznem vodstvu King in "Barthett jezera v severozahodnem delu Maine. Druga slika ga predstavlja kladečega se po goru s svojim priljubljenim psom. Obe sliki razodevata človeško stran tega moza, ki se je posvetil za opisovanjem človeške strani novic.

"Your News Parade" je pol kroviteljstvo Lucky Strike cigaret, ki mušiči zaščito grla pa izključnega procesa praženja — — — cesa, ki odstrani gotove reže k življive, ki so navzoči v vsaki tobaku, celo v najfinjšem.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklopu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vsakega člana ali nečlane \$4.00 eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri sestanku \$1.50 tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vroka, roč, je list prdgar za člana S.N.P.J. List Prosveta je vaša lastna, gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Če lista Prosveta je:

Za Zdrnič države in Kanado \$4.00	Za Ciero in Chicago je \$1.00
1 tednik in..... 4.00	1 tednik in..... 1.00
2 tednika in..... 7.00	2 tednika in..... 2.00
3 tednike in..... 10.00	3 tednike in..... 3.00
4 tednike in..... 13.00	4 tednike in..... 4.00
5 tednikov in..... 16.00	5 tednikov in..... 5.00

Za Evropo je..... \$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsto denarja ali Money Order v plačilo in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastina.

Pojasnili:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J., ali če se preseli proč od družine in bo zahvalil sam svoj tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako stopil naročena na čevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu, in obenem doplačati dotično vsto listu Prosveta. Ako tega ne storite, tedaj mora upravništvo snizati datum za to vsto naročnika.

PROSVETA, S.N.P.J., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsto \$.....

1) Ime.....Čl. družna št.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledočih članov moje družine:

2).....Čl. družna št.....

3).....Čl. družna št.....

4).....Čl. družna št.....

5).....Čl. družna št.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, banknjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku, in drugo.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene umerne, unijako delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTER

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE
Telefon Rockwell 4904
CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na željo tudi vse ustrezne pojasnila